

HEILIGE EFREM DE SYRIER

WERKEN

DEEL 5

Gozalov Books
Den Haag

© Gozalov Books, Den Haag, 2015
gozalovbooks@planet.nl
Orthodox Klooster, Diksmuide

Oorspronkelijk uitgegeven in het Grieks
door 'To Periboli tès Panagias',
1e druk, Thessalonika, 1990.
Vertaald door M. Theodora Portaïtissida.

ISBN 978-90-79889-45-7

TOT EER EN LOF
VAN DE ALMACHTIGE DRIEËENHEID,
VAN DE ALHEILIGE MOEDER GODS
EN VAN ALLE HEILIGEN.

Tijdens het bestuur van Zijne Heiligheid KYRILL,
Patriarch van Moskou en geheel Rusland;

Met de zegen van de zeer Hooggewijde SIMON,
Aartsbisschop van Brussel en België;

wordt dit boek: HEILIGE EFREM DE SYRIËR, WER-
KEN, DEEL 5, uitgegeven, vertaald uit het Grieks door de
moniale Theodora Portaïssida van het Klooster Portaïtissa
in Trazegnies in samenwerking met archimandriet Thomas,
Abt van het Orthodox Klooster, Moeder Gods, Troosteres
der Bedroefden te Pervijze-België.

en gedrukt en uitgegeven door de zorgen van de Uitgeverij
GOZALOV BOOKS in de door God beschermde stad Den
Haag-Nederland, in het jaar 2015 na de Geboorte in het
vlees van onze Heer Jezus Christus.

OVER DE BEKERING

DE BEKERING, GELIEFDEN, is een rijke vrucht, want zij biedt God op allerlei manieren deugdzaame werken aan. Zij is een akker vol vruchten, want zij wordt voortdurend bewerkt. Zij is de boom des levens, want zij doet velen die sterven door de zonde, weer opstaan. In haar is de gehele hemelse werkelijkheid geënt, want zij brengt ons in gemeenschap met de godheid. God verheugt Zich over haar als over Zijn scheppende kracht, want zij brengt hen die de zonde probeert te vernietigen, terug tot de heerlijkheid van God. De bekering is de veilige beurs van God, want zij beschermt de zielen van de mensen, opdat zij niet verloren gaan. Zij is de overvloedige oogst van God, want zij biedt de mensen aan, en brengt de zondaars in stapels bijeen.

Ik ben van mening dat er geestelijke rente in haar is, want de bekering oogst wat zij niet heeft gezaaid. Want het lichaam zaait de zonde, maar de bekering oogst haar verheffing tot zedigheid. Het kwaad zaait de hartstochten, maar de bekering rukt ze uit en zaait er een deugdzaame levenswijze op uit. Zij ontvangt wat ze niet heeft gegeven. De vrome geldschietster, die probeert te krijgen wat ze niet heeft gegeven, zegt tegen de zondaars: “Geef mij de last van uw zonden; dat is voor mij de rente van de transactie”.

Zijt ge gelovig? Geef dan de rente van het geloof aan de bekering. Zij zorgt ervoor dat uw geloof bevrijd wordt van de schuldenlast. “Ik heb u geen slechtheid gegeven”, zegt zij. “Geef haar, mens, geef haar aan mij, en nadat ik haar vernietigd heb, zal ik u doen verschijnen bij God, zoals degene met het talent, waarover ge gelezen hebt¹”. Begrijp goed wat het Evangelie zegt, namelijk dat de handelswaar van God de bekering is. Zij die er goed handel mee drijven, verdubbelen het kapitaal²; goede werkers hebben daarmee Gods akker bewerkt. Door middel van haar hebben zij de Kerk gevuld met vruchten; ze hebben er de opslagruimtes van God volkomen mee gevuld. Door haar is ook de aarde hemel geworden, want

zij is gevuld met Engelen, dat wil zeggen met de Heiligen die op aarde wonen. De goede dienaren worden geprezen omdat zij het zaad vermenigvuldigd hebben met hun bekering; de goede beheerders van God werden beloond omdat zij het geld met veel winst belegd hadden. Door de beloningen worden we geïnformeerd over de daad, door de lofprijzingen kennen we het zaad, en door de rente leren we het kapitaal kennen. Er staat: omdat ge goed handel gedreven hebt, en aan de vijf talenten nog vijf hebt toegevoegd, geef ik u de macht over tien steden³. “Heer, Gij neemt geld en geeft steden. Ge hebt talenten gegeven, en Gij biedt steden aan”. “Ja,” zegt Hij, “de steden zijn de akker van de bekering. Omdat ge bemiddelaars voor uw redding zijt geweest, maak Ik u aanvoerders van volkeren, om u te eren”. Het is dus juist wat we gezegd hebben, dat de bekering de beurs van God is, want daarin bevindt zich de deugdelijke levenswijze.

God zag dat de Vijand het geslacht der mensen in beroering bracht, en gaf als verweer tegen hem de bekering om hem neer te werpen. De Vijand haalt de mensen over te zondigen, de bekering echter is bereid hem die zondigt te ontvangen; hij dwingt tot wetsovertreding, maar de bekering raadt aan zich om te keren; hij spoort aan tot wanhoop, zij echter belooft de hoop op verlossing. De zonde doet het geweten instorten, de bekering echter wordt zijn steun tot verlichting; want de Heer richt de gebrokenen op⁴, maar dat doet Hij door de bekering. Dus wanneer ge David hoort zeggen: “Uw staf en Uw stok, juist deze zijn mijn troost”⁵, moet ge begrijpen dat het de bekering is die hem “troost” doet zeggen. De Draak haalt over tot goddeloosheid en bereidt voor op verdriet, de bekering echter raadt aan niet ongerust te zijn en evenmin te wanhopen aan de verlossing. Het kwaad verblindt de geest, maar de bekering steekt een lamp aan en toont God reeds van verre. De Wet is een lamp voor de voeten⁶ van hem die zich bekeert, maar niet zonder de bekering.

Wat zegt ge, Profeet? Geeft de lamp geen licht voor de ogen? Hebben voeten soms ogen? Waarom gaat ge dan voorbij aan

de ogen en schrijft ge het zien toe aan de voeten? De voeten van de ziel zijn de ogen. Het lichaam loopt om te zien, wanneer de ziel echter denkt aan God, onderscheidt zij Hem zonder te hoeven bewegen. De Profeet stak de lamp aan voor de ziel; want er is niets materieels nodig voor de geestelijke ogen. Bij de bekering is de wet de lamp, omdat zij die gezondigd hebben, door middel van de wet God weer ontmoeten. Hij die gezondigd heeft, is verblind, hij ziet niet goed. Wat betekent dat? Dat de Vijand hem met wanhoop vervult. De bekering echter neemt als een goede geneesheer de zorgen en de nevel van de ziel weg, en toont haar het licht van Gods goedheid. De Duivel maakt het hen die goddeloos zijn geweest moeilijk terug te keren, door hen eraan te herinneren hoe moeilijk het is zich te bekeren, maar de bekering ziet de list en zegt met zoete woorden: “Herinnert u alleen God, en ik zal voor u strijden. Haalt u Zijn barmhartigheid voor de geest, en ik zal onder zuchten voor u bidden. Zucht alleen een weinig, zondaars, en ik zal u tot dienaren van God maken”. En ook de profeet Jesaja heeft gezegd: “Wanneer gij u bekeert en zucht, zult ge gered worden”⁷. Zie, zegt zij, ik zal u verdedigen, ge hoeft u alleen te bekeren. Als hij die gezondigd heeft zucht, gaat met het zuchten ook het gewicht van de Draak weg, en als de geest zo verlicht is, vlucht de nevel van de onwetendheid ver van hem weg, wordt het oog van de ziel kalm, en voert de bekering de ziel onmiddellijk naar de verlossing.

Dan zal zij niet alleen zuchten, maar met nog meer smart tranen vergieten. Waarom? Omdat de ziel na verloop van tijd God als vader ziet; ze wordt tot tranen bewogen omdat ze na verloop van tijd Hem ziet Die haar geschapen heeft. Daarom vergiet zij tranen, en overtuigt God dat zij de vaderlijke liefde aanvaardt en zich reinigt van de demonische toestand. Hebt ge niet gehoord wat David heeft gezegd: “Elke nacht schrei ik mijn bed nat”⁸? Maar eerst zuchtte hij, en daarna vergoot hij tranen. Ik zal u ook een voorbeeld tonen uit de onmetelijke natuur: eerst komt de wind, en dan volgt de regen; eerst weerklinkt de donder, daarna werpen de wolken bliksemflitsen. Er bestaat een zuchten zonder stemgeluid, zoals de heilige

Paulos zegt: “De Geest treedt voor ons op, biddend in woorde-loze verzuchtingen”⁹. Het zich herinneren van God wordt voor de zondaars een zuchten, want ook David zegt: “maar toen dacht ik aan God en ik werd verheugd”¹⁰; want zij die zich bekeren, verheugen zich omdat zij bevrijd zijn uit de boeien van de Draak.

Er bestaat geen ergere boei dan de verblindings die veroorzaakt wordt door de zonde, noch een ergere keten dan de aantasting van het gezicht, want de ziel bevindt zich in de schaduw van de zonde en wordt met ketenen gevangen gehouden. Wanneer zij zich in een duistere gevangenis bevindt, realiseert zij zich dat zij wandelt in onwetendheid. Op een andere plaats zegt een psalm: “Zij weten niets en begrijpen niets; zij tasten rond in het duister”¹¹; want de onwetendheid is een soort gevangenis, die de ziel gemakkelijk in boeien slaat. En de apostel Paulos heeft gezegd dat God ons heeft overgebracht uit de macht der duisternis naar het Koninkrijk van Zijn Zoon¹², want de mensheid was als opgesloten in de duisternis wegens het niet kennen van God.

David die zuchtte, besproeide zijn rustplaats met tranen, want hij was bezoedeld door overspel; maar hij besproeide met tranen zijn matras dat hij bezoedeld had met zijn onwettige vereniging. Hij heeft trouwens zelf gezegd: “Ik ben afgetobd door zuchten”¹³. De inspanning van het zuchten was de overvloed van tranen; de inspanning van het zuchten was het leed van zijn hart. Want hij liet zien dat ook de tranen zich vermeerderen met het voortdurende zuchten. Want als de tegenstander ziet dat hij overwonnen is, geeft hij degenen die goddeloos zijn geweest wanhoop in en zet heimelijk een ander middel in werking: hij beweegt hen met vleierij ertoe in de hartstochten te blijven, en leidt hen naar nog ergere handelingen. Maar opnieuw verzet de bekering zich tegen hem door de vleierij uit het geweten te doen verdwijnen. Zij prikkelt het geweten, raakt de gedachte, als om de ziel die slaapt te wekken. Want vleierij brengt het geweten in beroering, hult het als in een nevel en wordt voor hem een beletsel om tot God te komen.

Het geweten heeft als natuurlijk kenmerk dat het ingeslopen vleierij wegduwt, terwijl de zonde deze vaak op schaamteloze wijze voorstelt. Op de lange duur krijgt het geweten de overhand, want als de mens bang geweest is in het donker, berispt het hem en zegt dat hij dat heeft moeten doorstaan wegens de zonden. De Schrift zegt immers: “De goddeloze gaat op de vlucht, zonder dat iemand vervolgt”¹⁴, en ook nog: “De rechtvaardige voelt zich veilig als een jonge leeuw”¹⁵, de goddeloze echter vlucht zelfs voor zijn eigen schaduw. En de Wet zegt: “En Ik zal vrees brengen in de harten van hen die van u zijn overgebleven, in de handen hunner vijanden, zodat het geluid van een opgewaaid blad hen opjaagt, en zij zullen vluchten zoals men vlucht voor een zwaard, en vallen zonder dat er een vervolger is”¹⁶. Ofwel, wanneer hij bang geweest is in een schip dat in beroering gebracht is door de deining van de golven, herinnert het hem weer zijn goddeloosheid. Of wanneer hij bang geweest is tijdens een aardbeving, houdt het hem zijn wetsovertredingen voor. Of wanneer hij alleen gebleven is tijdens een reis, geeft het hem over aan zijn lijden. En ten slotte, als hij zich niet bekeert, berispt het hem wanneer hij gevallen is in zwakheid en lichamelijke ziekte, totdat hij God uit liefde voor zijn leven beloofd heeft te doen wat de zonde vernietigt. Omdat hij bang is te sterven, wegens zijn aangename leven, laat hij zich aansporen door zijn geweten en haast hij zich tot de bekering, die bemiddelt tussen God en de mensen. Als het huidige leven hem niet aangenaam lijkt, zal het belang van de bekering hem niet zo groot lijken, maar omdat hij nog wil leven en omdat hij ontberingen vreest, keert hij terug tot God, om nog langer te kunnen leven.

Dit overkwam de jongste zoon waar het Evangelie over verhaalt¹⁷, die zijn vaderlijk erfdeel nam en vertrok naar een verland: hij verkwistte zijn vermogen met slechte vrouwen en leefde losbandig met schandelijk vertier. Hij verkwistte alles wat hij nog had, en kon niet in het minst eenzaamheid verdragen. Want de bekering gebruikte de aantrekkelijkheid van het voorgaande leven, veranderde deze in een criterium, want zijn armoede kwam niet voort uit de omstandigheden maar door de

list van een of andere vijand. Hij hield dus van het leven dat hij begeerlijk achtte, maar omdat hij geen moeilijkheden kon verdragen, begon hij zijn geweten te onderzoeken. De weekheid van zijn leven werd dus de oorzaak van zijn bekering. De ellende van de armoede voerde hem, zonder dat hij het wilde, tot vroomheid. Wat zegt de jongste zoon? “Laat ik naar mijn vader gaan en tegen hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u”¹⁸.

Wat is de bekering toch wijs! Hoe goed werkt Gods economie toch! Want de bekering schaadt God volstrekt niet. Want zij is of lankmoedig, of zij is toegeeflijk, of zij spoort aan, en bewaart degene die haar bezit zonder schade. De bekering heeft toegestaan dat de jongeling bedrogen werd. De Duivel heeft op hem gedanst, hij heeft gedaan wat hij wilde. De bekering is traag geweest, het gewetensonderzoek heeft gezwegen. Ze lette op hem om te zien of hij zich een weinig inhield, en zodra er een moeilijke tijd aanbrak, spreidde ze als een moeder haar barmhartigheid uit en nam hem in haar armen. Ze beroofde hem van de moederlijke genegenheid, om hem vroom bij zijn moeder terug te brengen. De Draak geeft varkensvoer¹⁹ aan zijn dienaren; omdat hij stiefvader is, geeft hij niet om andermans kinderen. Hij haalt hen over als een dwaas hun vaderlijk erfdeel te verkwisten. Hij belooft wonderen. Hij laat iemand die veel werk heeft slapen, en wanneer deze weer wakker wordt, laat hij hem lachen, zelfs als hij ziet dat hij arm en naakt is. O, die sluwheid van de Draak! Want zo heeft hij ook de eerstgeschapenen naakt gemaakt. Hij belooft hen goden te worden²⁰ en maakte dat zij zich op aarde voortsleepten als wormen, ontbloot van alles²¹. Als er geen bekering bestond, zou het geslacht der mensen al lang verdwenen zijn. Als zij niet snel haar handen zou hebben opgeheven ter bescherming, zou de wereld nu niet bestaan.

De jongste zoon zei dus: “Vader; ik heb gezondigd tegen de hemel en tegen u”²². De zoon erkende aan de vader dat hij gezondigd had, en toonde daarmee aan dat hij die hem bedrogen had stiefvader en arglistig was; en hij zag de list, en hij zag

het bedrog, en haastte zich naar de bekering als naar een moeder. Hij had lange tijd honger gehad, en at varkensvoer. Hij had lange tijd dorst gehad, en kreeg met de varkens modder. De bekering echter bood als een barmhartige moeder haar borsten aan, en gaf de jongeling weer haar melk. Toen hij een kleuter was, voedde ze hem met brood dankzij het geloof, en toen hij een jongeling was, gaf ze hem haar melk, omdat de zonde zijn kracht had weggenomen. Als hij geen melk had gevonden, zou hij niet genezen hebben kunnen worden, want wegens zijn onzedelijke leven was hij zeer verzwakt en had hij zijn natuurlijke intelligentie verkwist. En al had hij niet de kracht zichzelf overeind te houden, de bekering bood hem melk aan en richtte hem op. En al was hij erg ziek, zij genas hem en gaf hem aan zijn vader terug: ze bracht het afgedwaalde schaap weer naar de herder.

Ziet ge hoe de bekering God zonder schade laat? Ziet ge dat zij niet eerst strengheid toepast voor hen die zondigen, maar mildheid en gemak? Zij biedt geen vasten aan, zij eist geen onthouding, en evenmin nachtwaken, maar roept hen op tot een bekentenis. Zij maakt het begin zo licht mogelijk, omdat zij weet dat het geweten verstandig is. Het geweten neemt de ziel op en zorgt dat zij haar schuld inlost. Het is de medewerker van de bekering en zorgt ervoor zich te zuiveren. Het geweten wekt bij iedereen bezorgdheid op. Het wil alleen de geest bewust maken, en weet dat deze hem verder gehoorzaam zal zijn. Het kent de verwantschap van de natuur, want het is er de opvoeder van. Het kent de gehoorzaamheid van de ziel, want het reist er als het ware in rond. Het haalt de bekering over haar naderbij te komen, beginnend op een lichte wijze, en aanvaardt haar schuld. “Zucht alleen,” zegt het, “en de ziel zal uw dienaar zijn. Merk alleen op dat ge haar zult beheersen”.

Dus van één klein zaadje zal het de boom des levens voortbrengen. Het geweten wil alleen de bekering ontvangen. Het verlangt ernaar dat de bekering versterkt wordt bij hen die zondigen, en leidt hen eenvoudig naar God. Het wil doordringen, zoals de zon, en heel de geest verlichten. Het zorgt ervoor een deel in ons te verwerven, en na korte tijd maakt het ons tot

Gods bezit; zoals gist, wanneer deze zwelt, heel het deeg doet gisten²³. En om die reden toont het wat gemakkelijk is en verbergt het wat moeilijk is.

Het geweten is scherpzinnig, want het kent de sluwheid van de Draak. Het weet dat deze als een worm wonden maakt en het wil niet dat hij zijn tanden diep in de zonden steekt. Het weet dat hij graag als een zeug in de modder is, en het wil niet dat zij die zich wentelen in de modder van hun zonden hem verloothenen. Als hij de goddelozen werpt als mest, zal een zeug hen verslinden; als hij hen wegwerpt als kadavers, zal een hond hen woest verorberen. Er staat in de Psalmen: “Het wilde zwijn uit het bos wroet hem om, elk dier uit het veld graast hem af²⁴”, want hij ligt voortdurend in hinderlaag voor hen die onrein zijn.

De bekering daarentegen heeft verdriet om het ras der mensen, want zij behoudt zelfs haar die door de Duivel verstrikt zijn. In het geval van David wordt aangetoond dat hij een geitje redde van een berin²⁵, om Gods goedheid te tonen. Wat is die berin? Zij is de wetteloosheid. En wie is het geitje? Het is de rover, die aan het kruis genageld is wegens zijn wetteloosheid. De wetsovertreder bekeerde zich, geprikkeld door zijn geweten, bekende zijn goddeloosheid, erkende de Koning der heerlijkheid, geloofde in Zijn godheid, en toen Hij een woord sprak, bevrijdde Christus de rover uit de muil van de dood, zoals David het geitje bevrijdde.

We hoeven niet te twijfelen aan onze verlossing, broeders, zolang we de bekering als moeder hebben. We hoeven niet te wanhopen over onze verlossing, broeders, zolang een dergelijke moeder ons aanspoort. Zij voert hen die door de Duivel verstrikt zijn voor God naar het Paradijs, en ons zou zij verloothenen? Zij heeft zich ontfermd over hen die buiten de Kerk waren, en met ons zou zij geen medelijden hebben? Zij spoort hen die nog niet geloven aan, en hen die wel al geloven zou zij verwerpen? Niemand laat dat wat hij bezit verloren gaan, terwijl hij wil verkrijgen wat hij nog niet bezit. Dan zou

God de Vader toch niet zomaar hen in de steek laten die Hij met het bloed van Zijn Zoon verworven heeft? Niemand verstroot zomaar wat hij met inspanning vergaard heeft. Dan zou God toch niet zomaar hen verwerpen die horen bij de volken die Hij met de inspanning van de Apostelen verworven heeft? Vond Hij dan soms dat de komst van Zijn Zoon nutteloos is geweest, of acht Hij het vergieten van Zijn bloed gering? Of wil Hij de economie van Zijn dood schrappen, of beschouwt Hij de glorie van Zijn opstanding als van geen betekenis dat Hij ons die Hij met die mysteriën gered heeft, zomaar verloochent? Hij is het Zelf geweest Die de Heilige Geest gezonden heeft en de Kerk heeft geheiligd. Hij is het Die de Apostelen naar de volkeren heeft gezonden om het Evangelie te verkondigen. Als Hij niet wil dat wij gered worden, had Hij niet zulke grote gaven hoeven geven, want dan wist Hij niet hoe het met ons gesteld was, òf Hij bedroog de volkeren. Maar noch het een, noch het ander is juist, zelfs als iemand dat zou denken. Want Hij wist wèl hoe het met ons gesteld was, en niets van wat Hij gedaan heeft was zonder nut. Wij zijn Zijn kudde en Hij is onze Herder, zowel nu als in het Paradijs. Hij biedt ons de bekering aan, als een zuiverend water. Als wij een overtreding begaan, wassen wij ons daarmee. Zij is voor ons niet alleen een bad van wedergeboorte, maar ook van vernieuwing. Als wij een zonde begaan, wassen wij ons daarmee en worden wij rein. De Wet had voor besprenkeling de as van een koe²⁶, wij hebben het afsterven dat veroorzaakt wordt door de bekering. Zij reinigden zich met as, wij echter eten as als brood²⁷ en bevrijden ons van de beschuldigingen. De Wet gaf ook hysop voor de reiniging²⁸, het Evangelie echter onderricht het eten van groente²⁹ met bekering ter vergiffenis. Johannes de Doper at planten en maakte zichzelf tot een volmaakt iemand, want hij verkondigde de bekering en werd zelf een voorbeeld voor hen die zich bekeerden. Er was water voor de besprenkeling ter zuivering, en ook bij ons drinken zij die zich bekeren met mate water.

De bekering is het altaar van God, want door middel van haar trachten zij die gezondigd hebben, God te verzoenen. Maar

ook zonder veel kosten behoudt zij hen die een offer brengen, waaruit wij kunnen opmerken hoe groot het verschil is tussen de Wet en het Evangelie. Er waren er velen onder de Wet die vermeden hun zonden te bekennen wegens de kosten, en op die manier werd het bezuinigen op het offer een aanleiding voor kwaad. Met Zijn komst heeft Christus dat echter afgeschaft, door met de bekering een kosteloos offer aan te bieden. Ik denk dat de Slang zich verheugde over de zuinigheid van hen die offerden, want hij vond een oorzaak voor een overtreding van de Wet. Zij die zuinig waren, waren overtreders wegens twee kwaden: want zij beleden niet hun zonden, en minachtten de Wet.

Let eens op hoeveel weldaden de Verlosser verricht heeft, want met de bekering heeft Hij zowel het één als het ander met wortel en al vernietigd. Er waren ook veel armen die niet offerden, en dat niet uit zuinigheid; de bekering is dit voorwendsel van de armen vóór, want zij stemt kosteloos genadig. Sommigen offerden niet om genade voor hun zonden te verkrijgen, omdat ze aarzelden of omdat ze niets gemakkelijks vonden, de bekering echter beperkt ieders voorwendsel, want zij biedt een offer van het geweten aan. Zij wil geen geitjes, maar een schuldbekentenis; zij vraagt geen schapen als offer, maar een bekentenis van uw geweten. Hebt ge geen tortel om aan te bieden, gij die gezondigd hebt? Zucht, en God zal dat van uw kant hoger aanrekenen dan een tortel. Hebt ge niet een vogel om aan te bieden? Vergiet tranen, en Hij zal het voor u rekenen als een offer. Hebt ge geen duif om aan te bieden? Belijd aan God uw zonden, en zij zullen u worden aangerekend als brandoffers. Als ge bidt, aanvaardt God uw gebed alsof het een kalf is. Als ge welgemeend voor Hem nedervalt, zal Hij uw ijver hoger schatten dan een offer van een stier.

O, wat is de bekering toch belangrijk! O, welk een wonderen bewerkt zij toch! Want al is zij één, zij vermag alles. De aarde geeft vruchten en de kudde wol, maar de bekering is als de hemel en de aarde, want voor hen die gezondigd hebben, komt zij in de plaats van vruchten en vogels. Waarom zoudt ge een schaap moeten kopen? De bekering is de kudde van de Kerk.

Waarom zoudt ge een of andere vogel moeten kopen? De bekering is de hemel die God vermurwt, in de plaats van vogels. Waarom zoudt ge griesmeel moeten koken? De bekring zal u kosteloos verzoenen.

O, welk een gave is het Evangelie toch! Het heeft immers de gehele Wet verbeterd. Het volk zelf wordt voor zichzelf priester in de Kerk, omdat het het geweten heeft dat voor hem zal offeren. Het bidt in uw hart, en is het zelf die voor zich verzoening tot stand brengt. Dus het woord van Mozes wordt niet vervuld in de Wet, maar wordt werkelijkheid in het Evangelie. Want hij zei tegen de Israëlieten dat zij een koninklijk priesterschap zijn, een heilig volk³⁰. En Jesaja heeft gezegd: “Gij zult priesters des Heren heten, dienaren van God”³¹. Niemand echter van het Joodse volk biedt zichzelf aan God aan; in de Kerk daarentegen worden ook de zondaars wanneer zij zich bekeren priesters, want zij bieden zichzelf als offer aan God aan.

O, wat een doeltreffende gave is de bekering toch! Want zij wijdt hen die gezondigd hebben tot priesters. O, wat een belangrijke troost biedt zij toch! Want aan hen die zich bekeren, biedt zij de priesterlijke waardigheid aan. Hij heeft zich nog niet bevrijd van de schuld, of hij heft de schuld op met de bekering; hij heeft zijn last nog niet afgelegd, of hij is verlicht door middel van de genade. In de priesterlijke waardigheid is hij zonder zorgen. Zij belooft geen boetedoening en kwijtschelding, maar biedt ze aan. Zij bedriegt degene die gezondigd heeft niet met hoop, maar beheerst hem slechts met het woord: zij overtuigt hem ervan dat hij zal worden vrijgesproken. Ze zegt tegen hem: “Weet goed wat ge hebt en wacht niet; dan zal de weldaad groter zijn. Maak uzelf bewust van wat ge vasthoudt en weet dat ge niet langer uzelf beschermt. Ik probeer u over te halen voor de toekomstige goederen van de genade die Hij u geschonken heeft. Wees overtuigd van Gods barmhartigheid, want Hij verheugt Zich dat ge tot Hem nadert. Hij toont u Zijn goedheid want vóór de kwijtschelding van de zonden heeft Hij u priester gewijd”.

O, wat is Gods genade toch groot! Hij Die nog niet ontvangen heeft, geeft als eerste, en omdat Hij iets kleins ziet, geeft Hij grote dingen. Iemand die gezondigd heeft, heeft nog niet gezocht of Hij verschaft hem een grotere vrijmoedigheid; hij heeft nog niet geweend of Hij is hem vóór en biedt hem aan te komen. Groot is de bekering en zeer geliefd bij God, want zij doet werkelijk Zijn wil. Zij is Gods hogepriester op een uitstekende manier, want zie: zij wijdt dagelijks priesters voor Hem. Zij is Gods tafel, want op haar bevindt zich als voedsel de verlossing der mensen. De Verlosser Zelf zegt dan ook: “Mijn spijs is de wil te doen van Mijn hemelse Vader”³². De bekering is dus het wonderbaarlijke brood van God. Wat eet God door middel van haar? Hij eet de schuldbekenenis van het geweten. Door middel van de bekering drinkt Hij het storten van de tranen. In haar ontvangt Hij de schone zoete geur, het oprechte gevoel van zuchten; want het zuchten is voor God als een zoetgeurende wijn.

De verschillende gerechten van God zijn de volgende: de onthouding, het vasten, de nachtwaken en het voortdurende gebed, de gehoorzaamheid die vergezeld gaat van nederigheid; want God verkiest dit boven andere offers. Want in de Psalmen staat: “Eet Ik soms vlees van stieren of drink Ik bloed van bokken?”³³ Wat eet God dan, Profeet? Over welke drank verheugt Hij Zich? En David geeft als antwoord: “Wilt ge dat God eet? Als ge God wilt voeden, biedt Hem dan een offer van lof aan³⁴, dan zal Hij heel dat offer aanvaarden. En vervul voor de Allerhoogste uw beloften³⁵, dan zult ge Hem de beste drank aanbieden”. Want de Apostel Paulos zegt dat het verrichten van goede werken het brood des Heren is, wanneer we, zoals hij zegt, onze redelijke godsdienst aanbieden³⁶. Want wij zijn allen één lichaam³⁷ in het ene brood van Christus, omdat we in Christus worden aangeboden als een brood, want Christus is het lam Gods dat de zonden der wereld draagt³⁸, en de bekering van hen die gezondigd hebben, reinigt het bezoedelde geweten.

Laten wij die gezondigd hebben ons dus bekeren, om de Duivel te overwinnen. Laten we ons voortdurend bekeren, om

te doen wat God behaagt. De bekering kent vele woningen, daarom biedt zij God verschillende spijzen aan. Zij voedt God, zoals wij zeiden, met lofzang, en vervolgens met belijdenis. Zij voedt God met onthouding, vroomheid en ascese. Zij voedt God met barmhartigheid, onder verschillende gedaanten, want het zou onlogisch zijn als mensen voor een maaltijd verschillende gerechten aanbieden, maar God slechts één soort voedsel presenteren. Christus heeft gezegd tegen hen die barmhartigheid doen: “Wat gij voor een van Mijn geringste broeders hebt gedaan, dat hebt gij aan Mij gedaan”³⁹. Wat is dat nu? Hij was niet aanwezig, hoe hebben ze Hem dan welgedaan? Ze hebben niet met Hem gesproken, hoe heeft Hij dan met hen gegeten? Hij was niet uitgenodigd, hoe kon Hij dan samen met hen aanliggen aan dezelfde tafel? De Profeet zegt dat God met Zijn aanwezigheid hemel en aarde vervult⁴⁰. Hij was dus overal aanwezig en nam de lofzang aan. Wat is dat nu? Was Hij dan niet ook aanwezig bij hen die het kwade deden? Ja, Hij was aanwezig, om de dader te beoordelen, niet om Zijn welbehagen te tonen over de zonde, want Gods welbehagen toont Hij aan de Heiligen, terwijl de aanwezigheid van Zijn dreiging voor de overtreders van Zijn Wet is. Hoe kan het dan, zou men zeggen, dat de Profeet zegt dat God ver is van de goddelozen⁴¹? De blinden zullen u zeggen dat de zon schijnt, maar zij zien hem niet, en dat hij dichtbij is of veraf: dichtbij om te beoordelen, ver weg wat Zijn welbehagen betreft. “Zou iemand zich in schuilhoeken kunnen verschuilen, dat Ik hem niet zou zien, zegt de Heer?”⁴² Dus Hij is dichtbij om te beoordelen, maar ook ver weg, want de zondaars zien Hem niet. Wat is dat nu? Zien de rechtvaardigen Hem dan wanneer zij het goede doen? Het Evangelie leert u dat, waar het zegt: “Wie Mijn geboden onderhoudt, aan Hem zal Ik Mij openbaren, en Mijn Vader en Ik zullen komen en bij hem verblijven”⁴³. Hoe zal dat gebeuren? Hij heeft tot Zijn leerlingen gezegd: “Wie u ontvangt, ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft”⁴⁴. Dus wanneer ge om Christus’ wil vreemdelingen ontvangt, ziet ge Christus; wanneer ge om Hem zieken verlichting brengt, is Hij het Die ge ziet; als ge wat dan ook om Hem doet, is Hij voor uw ogen en ziet ge God. God is

liefde, staat er⁴⁵. Als ge liefde hebt, ziet ge Hem Die ge in u hebt.

Maar op welke manier ziet ge Hem? Luister nog maar eens: ge verheugt u als ge het goede doet, ge voelt blijdschap als ge uit liefde handelt, ge zijt verheugd als ge de gehoorzaamheid beoefent. Liefde is dus vreugde en blijdschap, en dat zal u helpen bij uw goede daden. Ge ziet God Die u helpt, want ieder weet wie het is die met hem samenwerkt. De liefde ziet men niet met de ogen van het lichaam. Evenmin kan men rechtvaardigheid zien, noch toont deze aan een ander zijn heiligheid. Maar zij is zichtbaar met de ogen van de ziel. Als ge vreugde en blijdschap voelt wegens het goede dat ge doet, dan ziet ge God; en ge kunt niet loochenen dat ge Hem ziet, want God is liefde⁴⁶. Ge ziet niet de ingetogenheid, maar ge ziet haar toch wel in de praktijk? Evenzo ziet ge God weliswaar niet met uw lichamelijke ogen, maar ge neemt Hem toch waar door middel van de liefde, want ieder die het goede doet, voelt vreugde. Daarom ook heeft Paulos gezegd: “Weest altijd blijde. Bidt zonder ophouden”⁴⁷.

En hoe kan het dan, zou iemand kunnen zeggen, dat het Evangelie zegt dat niemand ooit God gezien heeft⁴⁸? Vanzelfsprekend heeft niemand ooit Zijn groetheid of Zijn natuur gezien, maar de Heiligen hebben Hem toch in symbolen gezien: Mozes in het brandende braambos⁴⁹, Job in de storm⁵⁰, Jesaja in de wolk⁵¹, Paulos in het licht⁵², het volk van Israël in de stem⁵³. En nu zien de Heiligen Hem door middel van de daden, dat wil zeggen dat zij op de één of andere manier zijn geholpen. Koningen overigens die onbekend zijn, werden bekend door schilderingen. Ge kent de koning niet, maar ge ziet hem op de portretten; ge kent niet het gezicht van de bouwkundige, maar ge ziet zijn werk, en ziet daarin de man. Ge ziet hem omdat ge hem bewondert. Ge kent niet de vakman, maar ge ziet hem in zijn prestatie en geeft aan anderen feiten over hem door. Ge ziet een leeuw die door iemand gedood is, en hoewel ge de man niet kent, bewondert ge hem om zijn kracht. Als we over David horen dat hij Goliath met

een slinger gedood heeft⁵⁴, menen we de rechtvaardige te zien, en wegens ons geloof bewonderen we de man. Hij heeft ook in de Psalmen gezegd: “Laat uw oren aandacht schenken aan mijn smeking”⁵⁵, en zo leren we dat we zelfs door middel van het gehoor kunnen zien.

Zo zien ook wij dus, als we dat willen, ook door een goed werk. De Profeten echter zagen duidelijker, want de daden in hun leven hadden grotere kracht. Men kan echter ook wat betreft onzichtbare dingen meer of minder zien. En er zijn mensen die er meer of minder in slagen het goede te doen. Er zijn er ook die ijveriger zijn maar minder presteren, en er zijn er die minder ijverig zijn, maar meer presteren. De rechtvaardigen hebben met kleine daden God meer vermurwd dan velen die meer gedaan hadden, want God let niet op de daad, maar op de intentie; en Hij kijkt niet naar het resultaat, maar naar wat met ijver tot stand is gebracht. De weduwe bewijst nauwkeurig wat we gezegd hebben, want met twee penningen⁵⁶ won zij het van hen die veel goud gaven. Maar ook in de tent van het tabernakel werden zij die geitenhaar aanboden gezegend tezamen met hen die veel goud offerden; en zij die voor de bedekking van de tent van het tabernakel het blauwpurper met goud sponnen, waren gelijk aan hen die het geitenhaar sponnen⁵⁷.

De Heiligen zagen God dus op verschillende manieren, zoals zij Hem ook op verschillende manieren voedden met hun verschillende daden en genadegaven. Alle voedden zij Hem, maar het meest van allen is de bekering voor God een feest, want ook het Evangelie zegt dat God Zich meer verheugt over één zondaar die zich bekeert dan over negenennegentig rechtvaardigen⁵⁸. De bekering is een feest voor de Heer, want zij wekt ook de hemel op tot een feestmaal. De Engelen verheugen zich als de bekering hen aan tafel noodt. Alle hemelse heerscharen houden een feestmaal als zij blijdschap ontvangen door de bekering. Zij offert voor hen kalveren noch schapen, maar dient tot vreugde de bekering van zondige mensen op. De bekering offert hen die gezondigd hebben, maar brengt ze ook

weer tot leven. Zij doodt hen, maar laat hen ook weer opstaan uit de doden. Op welke manier? Luister maar! Zij neemt de zondaars en maakt ze rechtvaardig. Gisteren waren ze dood, heden leven ze voor God, door middel van de bekering. Zij die gisteren vijanden waren, zijn heden Gods huisgenoten geworden. Zij die gisteren overtreders waren, zijn heden heilig geworden.

De bekering is een heel grote oven, geliefden. Ze neemt koper op, verandert het en maakt er goud van. Ze neemt lood op en geeft zilver terug. O, wat een grote winst verschaft de bekering voor God! Welk een groot werk wordt door haar verricht! Ze smelt om, maar vraagt niet eens een beloning van degene die haar verworven heeft. Ze smelt om, maar heeft geen hout of vuur nodig. Ze smelt om, maar heeft geen arbeiders nodig. Wat is dit voor een kunst? Wat is dit voor een uitvinding? Wat is de kracht die deze omvorming tot stand brengt? Het lood zelf maakt zich roodgloeiend. Hoe dan wel? Doordat zij die gezondigd hebben voor zichzelf een oven worden. Het vuur verbrandt het hout, maar de arbeiders maken zich roodgloeiend door de herinnering van hun zonden. En zoveel zijn de vruchten die de ziel roodgloeiend maken, in brand staand tegenover het lichaam, dat ze vanzelf oplossen. Zulk een zoetheid en verlichting heersen er in hen! Want dan beginnen de elementen van het kwaad op te lossen, wanneer zij zuchten en tranen vergieten. En wanneer de elementen van de voorafgaande toestand ontbonden zijn, reinigt de bekering ze, voordat de genade zich verenigt met de geest en het lood tot goud maakt. Als ge gezien hebt dat ge als hyacint of als smaragd of als saffier wordt, dan zult ge ook geloven dat de bekering maakt dat uit lood een materiaal voortkomt als zilver en uit koper als goud. Als de menselijke kunde het ene element met het andere kan vermengen, en hun voorafgaande samenstelling kan veranderen, dan kan Gods genade toch méér doen? De mens doet bladgoud op glas, en aan de oppervlakte wordt wat eerst glas was, nu goud. Zo is het ook met de genade: zij maakt wie gisteren een overtreder was, vandaag tot een dienaar Gods, niet alleen aan de oppervlakte, maar ook in het geweten, dat

overeenkomstig Gods wil wordt. Want als de mens goud zou willen mengen, dan zou het glas als goud worden; maar om zich de moeite te besparen, heeft hij bedacht op de oppervlakte een uiterst dun laagje aan te brengen. De bekering echter heeft vrijmoedigheid in de vriendschap van God en mengt met de genade van de Heilige Geest hem die berouw heeft en maakt heel de mens tot een kind van God, zonder dat er nog iets aan toegevoegd moet worden.

De heilige Wet heeft gezegd dat alle heilige voorwerpen geheel van goud gemaakt moesten worden⁵⁹. De Wetgever stond geen holte toe in een heilig voorwerp, om de Heiligen van God te leren dat ze geheel heilig zijn. Hij stond geen lege plaats in een heilig vat toe, opdat de dienaar van God niets had dat leeg is en vreemd aan de taak. Hij stond geen onbruikbare ruimte in Zijn heilig vat toe, opdat de Vijand geen opening zou vinden om binnen te gaan en zich te verbergen. En een van de wijzen heeft gezegd: “Indien de toorn van een heerser zich tegen u verheft, verlaat dan uw plaats niet”⁶⁰.

Luister, gij die berouw hebt, en kom met geheel uw hart tot God. Luister, gij die gezondigd hebt, en Hij zal u in plaats daarvan vroomheid geven. Gij smelt uzelf om, gij onderzoekt uzelf, gij verandert uzelf. Er zal niemand anders in u zijn van wie gij dienaar zult zijn. Niemand zal voor u een voorwendsel zijn om niet volledig goed te zijn. Als ge alleen aan de buitenkant vroom zijt, zijt ge een huichelaar. Als ge iets leegs hebt, als ge een onbruikbare ruimte hebt, zult ge geen heilig vat kunnen zijn. Een lege ruimte is het kenmerk van onvolmaaktheid. Om te offeren neemt men wat volmaakt is: “een gaaf, mannelijk, eenjarig stuk vee moet gij nemen”⁶¹ om aan te bieden aan de Heer, uw God. Laat mij u zeggen hoe iemand volmaakt wordt in de bekering, dan hebt ge geen voorwendsel, want dan hebt ge gehoord hoe het moet.

Luister! Bekeert ge u van de toverkunst? Verwijder dan elk spoor ervan. Laat niet het zichtbare in de steek om u bezig te houden met wat verborgen is. Hebt ge het moorden achter u

gelaten? Beheers ook uw tong: laster niet, beledig niet, vervals niet. Hebt ge u bekeerd van de afgodendienst? Ontvlucht dan ook de waarzeggerij, de vogelwichelarij, het vertrouwen op voortekens, want dat alles is een soort afgodendienst. Ontvlucht ze ook omdat men met die voortekens orakels onder-vraagt, de toekomst voorspelt aan de hand van de stand van de sterren, let op mathematische wondertekens. Hebt ge u bekeerd van de ontucht? Veroordeel haar volkomen, want uit haar komt alle losbandigheid voort. Bewaar u voor lachen, grapjes maken, obsceniteit, vraatzucht: dit zijn alle wegen die leiden naar ontucht. Hebt ge u bekeerd van onrechtvaardigheid? Verwijder haar volledig uit u, want zij doet de hebzucht en de geldzucht ontspruiten. Hebt ge u bekeerd van woordbreuk? Verwijder u volledig van leugen en diefstal, want de leugen is een afgrond en het begin van woordbreuk. Hebt ge u bekeerd van slechtheid? Ontvlucht de woede, de afgunst, de nijd. Verzet u tegen lafheid en elke vorm van verdorvenheid. Hebt ge u bekeerd van dwaasheid? Ontvlucht niet alleen het theater, maar ook het lachen, thuis of waar dan ook, en houd u ver van alle wereldse genoegens, want dat alles dwingt ons terug te keren naar de dwaasheid. Hebt ge u bekeerd van de ketterij? Nader dan niet tot ketterers. Hebt ge u bekeerd van ongeloof? Houd u dan ver van wereldse drinkgelagen. Hebt ge u bekeerd van twistziekte?

Wen uw tong er dan aan te oordelen met zachtmoedigheid. Gij die gezondigd hebt, gij smelt uzelf om, gij heft uzelf op uit de doden. Als ge iets maar half doet, doet ge uzelf dus onrecht. Want als iets waar maar een zeer klein beetje aan ontbreekt, tekortschiet en onvolmaakt is, hoeveel te meer dan iets waar de helft aan ontbreekt? Iemand streefde ernaar te verhinderen dat een klein gedeelte de overhand kreeg op het geheel, en het kleinere deel heeft het grotere deel overwonnen; en zo zal de ene helft eveneens de andere helft overwinnen. Want als ge u niet volkomen bekeert, wordt ge ook maar voor de helft rechtvaardig; want het feit dat een varken gespleten hoeven heeft, heeft geen enkel nut voor zijn voor de helft rein zijn, want heel zijn reinheid gaat verloren. En als gij u niet volkomen bekeert, zult ge zijn als een varken en als een haas, want

ook deze is, als hij voor de helft rein is, geheel onrein. Want een haas herkauwt wel zijn voedsel, maar hij heeft poten als een hond. Een varken echter heeft gespleten hoeven, maar herkauwt zijn voedsel niet; daarom zijn beide onrein⁶². De Verlosser zegt: “Geef het heilige niet aan de honden, en werpt uw paarden niet voor de zwijnen”⁶³, en vergeleek met de varkens degenen die tot de helft kwamen, en met de honden degenen die terugkeren tot de zonde, want die dieren eten weer op wat ze zelf hebben uitgespuwd.

Houd u dus volledig verwijderd van de zonde. Toen het volk had gezondigd, beval de Profeet Mozes hen een slang op een staak te zetten⁶⁴, dat wil zeggen de zonde krachteloos te maken, en haar niet hol te maken, maar gegoten en goed gesmeed. Waarom? Om u te laten zien dat ge verplicht zijt geheel aan het kwaad te verzaken. En de slang moest geheel van koper vervaardigd worden, omdat de wortel van alle kwaad de geldzucht is⁶⁵. Laat haar dus gegoten zijn, vurig uit de oven, en de verhitte bedwingen die zich meester maakt van uw geest om u te bederven. Nagel die drie⁶⁶ op het kruis, want de dood van de ziel ontleent daar zijn motief aan. De slang was wat zichtbaar was.

Maar wat was de reden dat zij gestraft werden met slangen? Omdat zij de gedachte van hun voorvaders herhaalden. Doordat deze de dubbele vrucht hadden gegeten⁶⁷, werden zij overtreders, en nu morden deze wegens voedsel⁶⁸. Als iemand lastert over iemand die afwezig is, is dat gemor en geroddel. Daarom staat er ook in de psalm: “Zij spraken kwaad tegen God in de woestijn”⁶⁹. Dus ook wat in het Paradijs plaatsvond door middel van de slang was gemor. En de Profeet Malachia zei tegen de Israëlieten dat zij morden tegen de Heer. En zij vroegen: Hoe hebben we tegen Hem gemord?⁷⁰ Om die reden dus werden zij overgeleverd aan de slangen, opdat zij zouden weten dat de Draak die Adam de dood had gebracht, ook henzelf doodde. Daarom hing hij de slang aan de staak, om hen te herinneren aan de boom, en opdat de overeenkomst hen zou overtuigen, en om hen te redden die hun blik op hem richtten.